Hantering obehöriga enl.skollagen

Linn Wernald - 2026-08-13 - Kommentarer (0) - Personbilden

I skollagen regleras vilka personer som får bedriva undervisning och under vilka förutsättningar detta får ske. Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskolelärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning. Om det inte finns någon att tillgå som har legitimation och är behörig eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen får en annan lärare eller förskolelärare bedriva undervisning. I de fallen anses arbetstagaren vara obehörig. Begreppet "obehöriga" syftar på individer som saknar formell behörighet att undervisa enligt de krav som ställs i skollagen. Obehöriga ska därför anställas tidsbegränsat enligt skollagen. Tidsbegränsad anställning enligt skollagen ger inte företrädesrätt vid anställningens slut, då dessa individer saknar föreskriven utbildning.

Obehöriga och WinLas

Vilken anställningsform ska användas?

Rekommendationen är att obehöriga anställas på en egen anställningsform som vanligtvis döps till "Tidsbegränsad enl. skollagen" i kundens lönesystem. En obehörig lärare eller förskollärare kan anställas på en tidsbegränsad anställning för ett år i sänder med stöd av regeln i **2 kap. 21 § skollagen.** I anställningsavtalet skall då framgå att det är fråga om en tidsbegränsad anställning i enlighet med skollagen.

Hur ska anställningsformen styras i WinLas?

För arbetsgivare ansluta till SKR är den vanligaste styrningen i WinLas **ÖMF.**

ÖMF står för ***Övriga med företrädesrätt.*** ÖMF innebär att anställningen genererar anställningstid samt tid för företrädesrätt. ÖMF ger därmed ingen tid att tillgodoräkna sig för en eventuell konvertering. Dock har en obehörig lärare inte företrädesrätt vid anställningens slut, men den tiden denne arbetat som obehörig får denne tillgodoräkna sig vid en ny anställning utan legitimations krav. Detta innebär att arbetstagaren inte har företräde vid anställningens slut som obehörig, men skulle arbetstagaren få en ny anställing där anställningsformen är vikariat kommer denne tillgodoräkna sig intjänat företrädesrättstid som obehörig. Det är det ÖMF styrningen gör. Beräknar LAS-tid.

Var görs styrningen i WinLas?

Styrning av anställningsform ske under ***Arkiv- Tanka WinLas- Steg 2 Tanka anställningar- Styrningar - Styrtabell Typ-AForm*** (kan också enbart heta *Styrtabell AForm*).

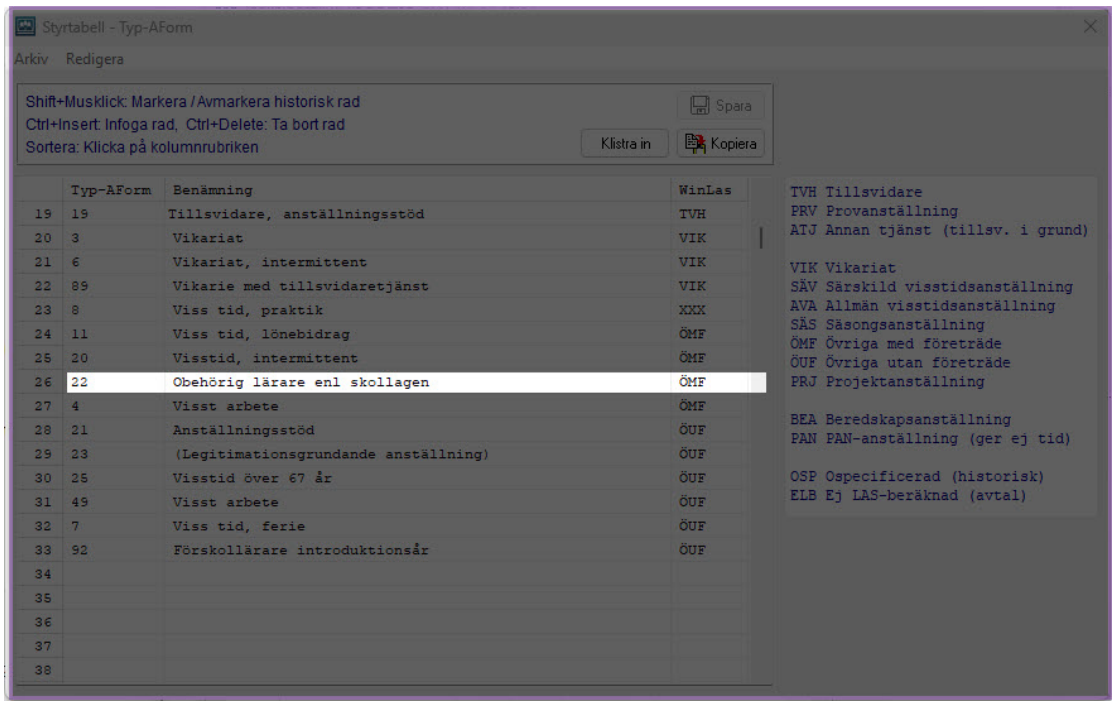

Kommer obehöriga att visas på varsellistan och den Aktuella LAS-listan i WinLas?

Ja, de obehöriga som uppfyller villkoren för företrädesrätt kommer att visas på varsellistan samt rapporten ***Aktuell LAS-lista*** trots att dessa vid anställningens slut inte har rätt till företräde. Orsaken till detta är att WinLas beräknar företrädestid via styrningen ÖMF. På varsellistan och den Aktuella LAS-listan får därför dessa arbetstagare manuellt undantas om deras sista anställda dag är som obehörig lärare med anställningsformen *Tidsbegränsad enligt skollagen*. För mer information om hur dessa undantas se Varsellistan

Hur ser det ut på en obehörig (ÖMF) i WinLas?

I exemplet nedan visas Sonja som är obehörig lärare enligt skollagen. Sonjas anställning har tankats in i WinLas med styrningen ÖMF. Nedanför anställningsraden visas beräkning för anställningstid, företrädesrätt och konvertering. På Sonja kan vi se att hennes ÖMF anställning kommer avslutas 250530 och att hon vid den tidpunkten kommer tjänat ihop 1.0.5 dagar i total anställningstid. Nedanför datumet för sista anställningsdagen presenteras tid för beräkning av företrädesrätt och konvertering. I Sonjas har WinLas aktiverat LAS-status ***LAS Allmän*** då hennes anställning på ÖMF genererar företrädestid.

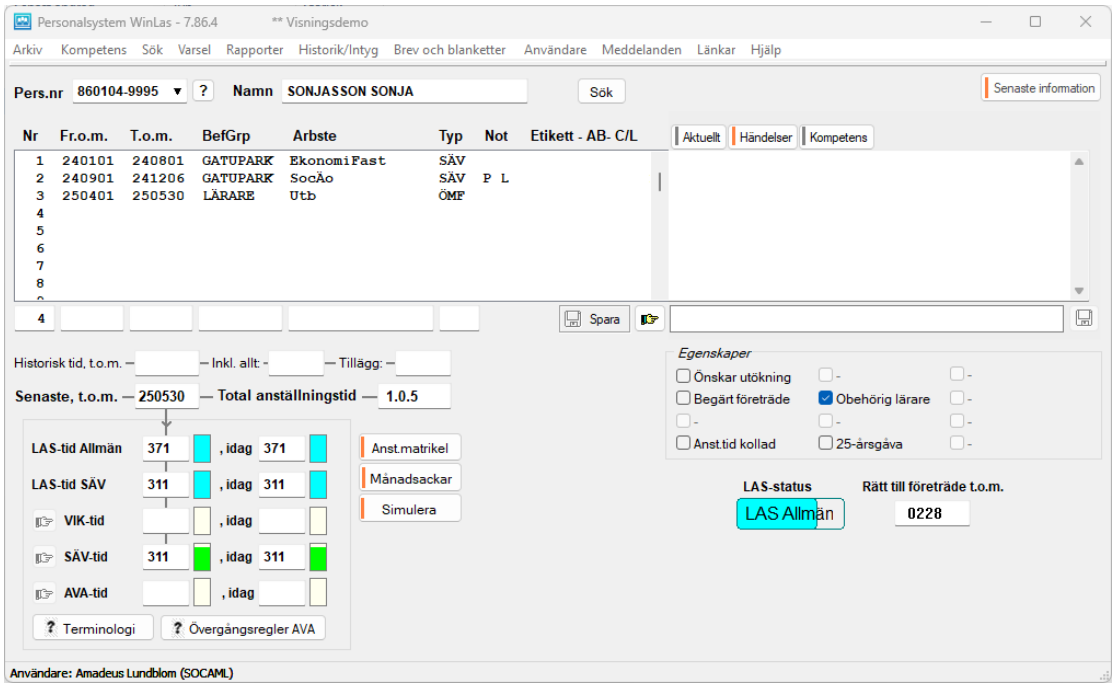

Var finns lagstöd för denna hantering?

Företrädesrätt till återanställning av Bilaga M till AB punkt 5 a) följer att regeln i AB § 35 om turordning och företrädesrätt skall tillföras ”visstidsanställning för arbetstagare utan enligt skollagen föreskriven utbildning ger inte företräde enligt 25 § LAS till återanställning”. Anställning som obehörig lärare eller förskolelärare ger alltså inte företrädesrätt till återanställning enligt 25 § LAS. Detta gäller dock endast befattningar för vilket det särskilda behörighetskravet enligt skollagen gäller. En obehörig lärare som är anställd enligt 5 § Bilaga M eller med stöd av skollagen får tillgodoräkna sig den anställningstiden vid beräkning av kvalifikationstiden enligt 25 § första stycket LAS vid en senare arbetsbristuppsägning från en anställning enligt AB eller LAS för vilken inte gäller något behörighetskrav.

Exempel: Nina har haft ett tidsbegränsat arbete som lärare i åk 4 utan att hon har behörighet (anställd enligt skollagen) under två års tid. Nina trivdes och söker därför ett vikariat som skolvaktmästare och får detta vikariat som sträcker sig över ett år. När vikariatet upphör får Nina tillgodoräkna sig all anställningstid (tre år) vid beräkning av företrädesrätt. Nina har därmed företrädesrätt till fortsatt arbete som vaktmästare eller andra lediga befattningar enligt AB/LAS för vilka behörighetskrav saknas och hon i övrigt har tillräckliga kvalifikationer för. Vid tillämpning av den nämnda regeln Bilaga M till AB punkt 5 a) gäller att om en obehörig lärare som har en tidsbegränsad anställning, blir behörig, så får hon/han tillgodoräkna sig anställningstid enligt 25 § första stycket LAS för hela den senaste anställningsperioden d.v.s. även för anställningstid som läraren inte varit behörig.

Exempel: Christian har en visstidsanställning som obehörig lärare i årskurs 6 fr.o.m. den 1 juli 2025. I oktober får han sin lärarexamen för åk 4-9. Christian kan nu tillgodoräkna sig anställningstid fr.o.m. den 1 juli 2025.